

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul XII — Nr. 642

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 8 decembrie 2000

SUMAR

	Pagina	Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
Decizia nr. 148 din 19 septembrie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare.....	1-3	7-9
Decizia nr. 150 din 19 septembrie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare, precum și a dispozițiilor art. 20 lit. p) din Normele metodologice pentru aplicarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 760/C/1999.....	3-5	9-10
Decizia nr. 159 din 21 septembrie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 361 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală.....	5-7	10-14
Decizia nr. 167 din 26 septembrie 2000 privind excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 166 alin. (3) din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată.....		14-16
Decizia nr. 177 din 26 septembrie 2000 privind excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii presei nr. 3/1974, republicată.....		
Decizia nr. 180 din 10 octombrie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 107-112 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe și a deciziilor nr. 9/1997 și nr. 10/1997 ale Oficiului Român pentru Drepturile de Autor.....		
Decizia nr. 196 din 12 octombrie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385 ³ alin. 2 teza întâi, raportate la art. 363 alin. 3 teza a doua a primei fraze, coroborate cu prevederile art. 310 alin. 2 teza întâi din Codul de procedură penală.....		

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 148

din 19 septembrie 2000

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare

Lucian Mihai — președinte
Kozsokár Gábor — judecător
Ioan Muraru — judecător
Nicolae Popa — judecător
Lucian Stângu — judecător
Florin Bucur Vasilescu — judecător
Romul Petru Vonica — judecător
Mariana Trofimescu — procuror
Florentina Geangu — magistrat-asistent

vind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare, excepție ridicată de Iacob Stoica, Daniela-Mariana Stoica și Nicoleta-Magdalena Rotaru în Dosarul nr. 9.170/1999 al Judecătoriei Sectorului 2 București.

La apelul nominal răspunde Iacob Stoica, personal și asistat de avocat Ionel Olteanu. Daniela-Mariana Stoica și Nicoleta-Magdalena Rotaru sunt reprezentate de același apărător. Lipsesc Ezechiel Chira, Ghizela Chira și Consiliul General al Municipiului București. Procedura este legal îndeplinită.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 pri-

Cauza fiind în stare de judecată, apărătorul autorilor excepției solicită admiterea excepției de neconstituționalitate, susținând că dispozițiile art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare, sunt contrare prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție, deoarece instituie o inegalitate de tratament între „revendicatorii ale căror imobile au fost naționalizate și chirieșii deveniți proprietari în baza Legii nr. 112/1995“. De asemenea, se susține că dispozițiile de lege criticate încalcă prevederile art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privind dreptul la un proces echitabil, solicitându-se admiterea excepției și sub acest aspect.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției ca fiind neîntemeiată, considerând că prevederile art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare, nu contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1) referitoare la egalitatea în drepturi. Se consideră că, potrivit art. 58 alin. (1) din Constituție, Parlamentul, ca unică autoritate legiuitoare a țării, are latitudinea de a stabili prin lege anumite categorii de persoane sau de litigii scutite de plata taxei judiciare de timbru, fără însă ca prin aceasta să se creeze discriminări.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 7 decembrie 1999, pronunțată în Dosarul nr. 9.170/1999, **Judecătoria Sectorului 2 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare**, excepție ridicată de Iacob Stoica, Daniela-Mariana Stoica și Nicoleta-Magdalena Rotaru.

În motivarea excepției de neconstituționalitate s-a susținut că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, deoarece încalcă prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție. Autorii excepției consideră că prin scutirea de plata taxelor de timbru a proprietarilor sau a succesorilor acestora pentru cererile introduse pentru restituirea imobilelor preluate de stat sau de alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 se creează o discriminare vădită între cei care sunt scutiți de plata taxei de timbru și celelalte părți implicate în proces, obligate la plata acestei taxe, încălcându-se astfel principiile constituționale referitoare la egalitatea în drepturi. Se mai invocă și încălcarea prevederilor art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privind dreptul oricărei persoane la un proces echitabil.

Judecătoria Sectorului 2 București, exprimându-și opinia, apreciază că excepția ridicată nu este întemeiată.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul, în punctul său de vedere, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece prin textul de lege criticat nu s-au încălcat dispozițiile constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1).

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autorilor excepției, concluziile procurorului,

dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, dispoziții modificate prin pct. 3 al articolului unic al Legii nr. 112/1998 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 11/1998 pentru modificarea și completarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru (lege publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 212 din 9 iunie 1998). Aceste dispoziții au următoarea redactare: „*Sunt scutite de taxe judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv cele pentru exercitarea căilor de atac, referitoare la: [...]*”

r) cererile introduse de proprietari sau de succesorii acestora pentru restituirea imobilelor preluate de stat sau de alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, precum și cererile accesorii și incidente.“

Textul de lege criticat este considerat neconstituțional de autorii excepției, în raport cu dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție, precum și cu prevederile art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Textul constituțional invocat prevede că „*Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări*“. Totodată art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale are următorul cuprins: „*Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.“*

Examinând excepția de neconstituționalitate sub aspectul criticii privind încălcarea principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, prevăzut la art. 16 alin. (1) din Constituție, Curtea reține că aceasta este neîntemeiată, deoarece instituirea de către legiuitor, prin textul de lege criticat, a unor excepții de la regula generală a plății taxelor judiciare de timbru (scutiri de plata taxei) nu constituie o discriminare sau o atingere adusă acestui principiu constituțional. Potrivit art. 138 alin. (1) din Constituție, „*Impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat se stabilesc numai prin lege*“, fiind așadar la latitudinea legiuitorului să stabilească scutiri de taxe sau impozite, având în vedere situații diferite, fără ca prin acestea să se aducă atingere principiului egalității în drepturi. Plata unor taxe sau impozite nu reprezintă un drept, ci o obligație constituțională a cetățenilor, prevăzută la art. 53 alin. (1) din Legea fundamentală, conform căruia „*Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice*“. Așa fiind, nu se poate considera că prin textul de lege criticat ar fi fost lezate

prevederile art. 16 din Constituție referitoare la egalitatea în drepturi.

Referitor la critica de neconstituționalitate privind încălcarea, prin dispozițiile art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997, cu modificările ulterioare, a prevederilor art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea constată că nici aceste prevederi nu au fost încălcate, deoarece nu se poate susține că prin stabilirea unor categorii de persoane și de acțiuni scutite de plata taxei judiciare de timbru se încalcă dreptul persoanei la judecarea cauzei sale în mod public și echitabil,

într-un termen rezonabil, de o instanță independentă și imparțială.

De altfel, asupra constituționalității dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997, cu modificările ulterioare, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat prin Decizia nr. 29 din 22 februarie 2000, stabilind că acest text de lege este constituțional.

Această soluție își păstrează valabilitatea și în cauza de față, neexistând rațiuni pentru modificarea jurisprudenței Curții Constituționale, astfel că excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE :

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare, excepție ridicată de Iacob Stoica, Daniela-Mariana Stoica și Nicoleta-Magdalena Rotaru în Dosarul nr. 9.170/1999 al Judecătoriei Sectorului 2 București.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 19 septembrie 2000.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Florentina Geangu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 150

din 19 septembrie 2000

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare, precum și a dispozițiilor art. 20 lit. p) din Normele metodologice pentru aplicarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 760/C/1999

Lucian Mihai	— președinte
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Mariana Trofimescu	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare, precum și a dispozițiilor art. 20 lit. p) din Normele metodologice pentru aplicarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 760/C/1999, excepție ridicată de Eugenia Popa, prin apărător, în Dosarul nr. 2.257/1999 al Judecătoriei Sectorului 2 București.

La apelul nominal Eugenia Popa este prezentă personal. Lipsesc celelalte părți (Consiliul General al Municipiului București, Societatea Comercială „Foișor” — S.A. din București, Anca Ghiuritan, Cornelia Popa și Octavian Popa), față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Autoarea excepției, Eugenia Popa, solicită admiterea excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulată.

Reprezentantul Ministerului Public, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, solicită respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 lit. p) din Normele metodologice pentru aplicarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, se apreciază că, ținându-se seama de prevederile art. 23 alin. (1) și (6) din Legea nr. 47/1992, republicată, aceasta este inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 27 mai 1999, pronunțată în Dosarul nr. 2.257/1999, **Judecătoria Sectorului 2 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare, precum și a dispozițiilor art. 20 lit. p) din Normele**

metodologice pentru aplicarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 760/C/1999.

Excepția a fost ridicată de Eugenia Popa, prin apărător, într-o cauză civilă ce are ca obiect constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare a unui imobil înstrăinat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, deoarece încalcă prevederile constituționale ale art. 2 alin. (1), art. 11, art. 15 alin. (1), art. 16 alin. (1), art. 20, art. 21 alin. (1) și (2), art. 49 alin. (1) și (2), art. 54 și 123. Autorul excepției consideră că „într-un proces civil toți sunt egali și accesul liber la justiție este statuat de Constituție”.

Judecătoria Sectorului 2 București, exprimându-și opinia, apreciază că excepția ridicată este neîntemeiată, deoarece scutirea de plata taxelor judiciare de timbru „nu reprezintă o discriminare”.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul, în punctul său de vedere, consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece prin textul de lege criticat nu s-au încălcat dispozițiile constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1), art. 21 și 24. Voința legiuitorului rezultă în mod clar, și anume în sensul că numai proprietarii imobilelor preluate de stat sau de alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 pot să beneficieze de scutirea prevăzută. În continuare se consideră că nu au fost încălcate nici dispozițiile art. 21 alin. (1) din Constituție, referitoare la accesul liber la justiție, deoarece acest text nu prevede gratuitatea justiției sau interdicții cu privire la taxele în justiție, iar conform art. 138 alin. (1) din Constituție, taxele și oricare alte venituri ale bugetului de stat se stabilesc numai prin lege. În final se fac referiri la jurisprudența Curții Constituționale, și anume la Decizia Plenului nr. 1/1994, Decizia nr. 7/1993 și Decizia nr. 97/1995, prin care Curtea a statuat că „accesul liber la justiție nu presupune gratuitatea acesteia”, justiția fiind un serviciu public al statului, „iar costurile sale se suportă de la bugetul de stat la ale cărui venituri contribuie toți cetățenii”. Totodată sunt menționate și dispozițiile art. 21 din Legea nr. 146/1997, cu modificările ulterioare, potrivit cărora Ministerul Finanțelor poate acorda scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului finanțelor.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit în cauză de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

I. Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997, cu modificările ulterioare.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind

taxele judiciare de timbru, dispoziții modificate prin pct. 3 al articolului unic al Legii nr. 112/1998 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 11/1998 pentru modificarea și completarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru (lege publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 212 din 9 iunie 1998). Aceste dispoziții au următoarea redactare: „*Sunt scutite de taxe judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv cele pentru exercitarea căilor de atac, referitoare la: [...]*”

r) cererile introduse de proprietari sau de succesorii acestora pentru restituirea imobilelor preluate de stat sau de alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, precum și cererile accesorii și incidente.”

Autorul excepției consideră că acest text de lege este neconstituțional în raport cu prevederile art. 2 alin. (1), art. 15 alin. (1), art. 16 alin. (1), art. 20, art. 21 alin. (1) și (2), art. 49, 54 și 123 din Constituție.

Examinând criticile formulate, Curtea constată că s-a mai pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor legale sus-citate, statuând prin Decizia nr. 29 din 22 februarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 460 din 21 septembrie 2000, că acestea sunt constituționale. În acest sens Curtea a reținut că instituirea de către legiuitor, prin textul de lege criticat, a unor excepții de la regula generală a plății taxelor judiciare de timbru (scutiri de plata taxei) nu constituie o discriminare sau o atingere adusă acestui principiu constituțional. Potrivit art. 138 alin. (1) din Constituție, „*Impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat se stabilesc numai prin lege*”, fiind așadar la latitudinea legiuitorului să stabilească scutiri de taxe sau impozite, în considerarea unor situații deosebite, fără ca prin aceasta să se aducă atingere principiului egalității în drepturi. Plata unor taxe sau impozite nu reprezintă un drept, ci o obligație constituțională a cetățenilor, prevăzută la art. 53 alin. (1) din Legea fundamentală, conform căruia „*Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice*”. Așa fiind, nu se poate considera că prin textul de lege criticat ar fi fost lezate prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție, referitoare la egalitatea în drepturi. Curtea a mai constatat că nu au fost încălcate nici prevederile art. 21 din Constituție, referitoare la accesul liber la justiție, deoarece nu se poate susține că prin îndeplinirea de către justițiabili a unei obligații cetățenești, prevăzută de însăși Legea fundamentală la art. 53 alin. (1), și anume aceea de a plăti taxe (în speță, taxe judiciare de timbru), s-a încălcat accesul liber la justiție. De asemenea, nu poate fi primită nici susținerea autorului excepției, potrivit căreia scutirile de taxe ar fi contrare Constituției, deoarece legiuitorul poate interveni oricând, în conformitate cu art. 138 alin. (1) din Constituție, prin stabilirea atât a unor impozite și taxe, cât și a unor scutiri, cu condiția ca acestea să fie dispuse prin lege. Prin urmare, constituie o prerogativă constituțională a legiuitorului de a stabili nu numai impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului de asigurări sociale de stat, prin lege, ci și orice excepții de la aceste obligații (cum este aceea din prezenta cauză). Nici critica referitoare la încălcarea dreptului la apărare nu a fost primită, deoarece textul de lege criticat nu aduce nici o atingere dreptului la apărare garantat de Constituție prin art. 24, instituirea de către legiuitor a unor scutiri de plata taxelor judiciare de timbru nefiind de natură să aducă atingere dreptului unei părți de a se apăra.

În ceea ce privește critica referitoare la încălcarea art. 21 din Constituție, privind accesul liber la justiție, Curtea s-a mai pronunțat asupra excepției de

neconstituționalitate referitoare la taxele judiciare de timbru prin mai multe decizii, printre care Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, și Decizia nr. 97 din 24 octombrie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 8 din 17 ianuarie 1996, stabilind că „accesul liber la justiție nu presupune gratuitatea acesteia”, justiția fiind un serviciu public al statului, „iar costurile sale se suportă de la bugetul de stat la ale cărui venituri contribuie toți cetățenii”.

Deoarece nu au intervenit elemente noi care să determine schimbarea jurisprudenței Curții, soluția de respingere a excepției de neconstituționalitate a art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997, cu modificările ulterioare, cât și considerentele amintite își mențin valabilitatea și în prezenta cauză.

În sfârșit, examinând susținerea autorului excepției în sensul că dispozițiile legale criticate înfrâng prevederile

constituționale ale art. 20, relative la tratatele internaționale privind drepturile omului, ale art. 54, referitoare la exercitarea cu bună-credință a drepturilor și a libertăților constituționale, precum și ale art. 123 privind înfăptuirea justiției, Curtea constată că nu există nici o relevanță a acestora sub aspectul controlului de constituționalitate a dispozițiilor de lege criticate.

II. Referitor la excepția de neconstituționalitate a art. 20 lit. p) din Normele metodologice pentru aplicarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 760/C/1999, Curtea constată că, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, nu este competentă să se pronunțe decât asupra legilor sau ordonanțelor în vigoare, astfel că, potrivit alin. (6) al aceleiași articol, excepția este inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 lit. r) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările ulterioare, excepție ridicată de Eugenia Popa în Dosarul nr. 2.257/1999 al Judecătoriei Sectorului 2 București.

2. Respinge, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 lit. p) din Normele metodologice pentru aplicarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 760/C/1999, excepție ridicată de același autor în același dosar.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 19 septembrie 2000.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Doina Suliman

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 159

din 21 septembrie 2000

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 361 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Mihai Paul Cotta	— magistrat-asistent

și pe Ilona Racz, Gyorgy Racz și Spitalul clinic Bihor—Oradea.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției ridicate, arătând că prevederile art. 361 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală nu contravin vreunei dispoziții din Constituție. Atât prevederile art. 125 alin. (3) potrivit cărora competența și procedura de judecată sunt stabilite de lege, cât și cele ale art. 128 din Constituție care reglementează folosirea căilor de atac dau în competența legiuitorului stabilirea condițiilor în care pot fi exercitate căile de atac.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 361 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Maria Kope și Arpad Ferenczi în Dosarul nr. 600/2000 al Tribunalului Bihor — Secția penală, având ca părți pe autorii excepției, precum

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 10 martie 2000, pronunțată în Dosarul nr. 600/2000, **Tribunalul Bihor — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 361 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Maria Kope și Arpad Ferenczi într-o cauză penală având ca obiect judecarea recursurilor declarate de aceștia.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile art. 361 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, potrivit cărora pentru infracțiunile enumerate în art. 279 alin. 2 lit. a), între care și infracțiunea de lovire sau alte violențe prevăzută la art. 180 alin. 2 din Codul penal, săvârșită în cauză nu există calea de atac a apelului, ci numai aceea a recursului, contravin dispozițiilor art. 24 alin. (1) din Constituție privitoare la garantarea dreptului la apărare. De asemenea, prevederile respective sunt considerate contrare dispozițiilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul la un proces echitabil, precum și celor ale art. 13 din aceeași convenție, care reglementează dreptul la un recurs efectiv.

Tribunalul Bihor — Secția penală, exprimându-și opinia, a apreciat că excepția de neconstituționalitate ridicată este neîntemeiată, deoarece prin reglementările criticate nu a fost încălcată exercitarea vreunui drept procesual al inculpaților, câtă vreme aceștia au fost prezenți la termenele de judecată. Totodată se arată că, potrivit dispozițiilor art. 385⁶ alin. 3 din Codul de procedură penală, în cazul hotărârilor ce nu pot fi atacate cu apel, ci numai cu recurs, cum sunt și cele din speță, recursul nu este limitat la motivele de casare prevăzute la art. 385⁹ din același cod, iar instanța este obligată să examineze, în afara temeiurilor invocate și a cererilor formulate de recurent, întreaga cauză sub toate aspectele.

În conformitate cu dispozițiile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul, în punctul său de vedere, apreciază că excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 361 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală este neîntemeiată. În procesul penal român legiuitorul a optat, în principal, pentru instituirea a două căi ordinare de atac împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în primă instanță, respectiv apelul și recursul. În mod excepțional, pentru anumite situații deosebite a fost prevăzută o singură cale de atac, și anume recursul. Această opțiune este constituțională, deoarece prevederile art. 125 alin. (3) și ale art. 128 din Constituție dau în competența exclusivă a legiuitorului stabilirea atât a competenței și procedurii de judecată, cât și a căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești, precum și a modului de exercitare a acestora. În reglementarea căilor de atac legea asigură exercitarea deplină a dreptului la apărare, în conformitate cu dispozițiile art. 24 din Constituție. Totodată, susține Guvernul în punctul său de vedere, reglementările interne sunt în concordanță cu prevederile art. 6 și 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul la un recurs efectiv. Se menționează în acest sens art. 2 din Protocolul nr. 7 la convenție, care prevede existența unui dublu grad de jurisdicție.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Din examinarea încheierii prin care a fost sesizată Curtea Constituțională, precum și a susținerilor autorului excepției formulate în dosarul cauzei rezultă că obiectul excepției îl constituie prevederile art. 361 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, potrivit cărora nu pot fi atacate cu apel „*sentințele pronunțate de judecătorii privind infracțiunile menționate în art. 279 alin. 2 lit. a)*”.

Se susține, în esență, că prevederile legale criticate care exclud calea de atac a apelului pentru infracțiunile menționate în text contravin atât dispozițiilor art. 24 din Constituție, referitoare la dreptul la apărare, cât și prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul la un proces echitabil, și celor ale art. 13 din aceeași convenție, referitoare la dreptul la un recurs efectiv.

Analizând excepția de neconstituționalitate ridicată în cauză, Curtea Constituțională constată că aceasta nu este întemeiată, astfel cum va rezulta din cele ce urmează:

1. Astfel, prin Legea nr. 45/1993 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, prin care a fost reintrodusă calea de atac a apelului, au fost prevăzute, în art. 361 din Codul de procedură penală, intitulat „*Hotărârile supuse apelului*”, unele excepții de la principiul triplului grad de jurisdicție, stabilindu-se că anumite sentințe nu pot fi atacate cu apel și urmând ca împotriva acestora să se folosească numai calea de atac a recursului (art. 385¹ din Codul de procedură penală). Această exceptare s-a făcut, în general, fie pentru sentințele pronunțate pentru infracțiuni de mai mică gravitate, cum sunt cele enumerate în art. 279 alin. 2 lit. a) din Codul de procedură penală, pentru care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, adresată direct instanței de judecată, fie pentru sentințe pronunțate de instanțe judecătorești superioare în grad, cum sunt curțile de apel sau Secția penală a Curții Supreme de Justiție, pentru care nu poate exista un al treilea grad de jurisdicție. Aceste dispoziții legale, prin care se instituie excepții de la regula triplului grad de jurisdicție, nu contravin prevederilor art. 125 alin. (3) și ale art. 128 din Constituție, care dau în competența exclusivă a legiuitorului stabilirea competenței, a procedurii de judecată și a căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești. Dispozițiile legale criticate nu contravin nici prevederilor art. 24 din Constituție referitoare la dreptul la apărare, deoarece, potrivit dispozițiilor art. 385⁶ alin. 3 din Codul de procedură penală, „*Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacat cu apel, nu este limitat la motivele de casare prevăzute în art. 385⁹, iar instanța este obligată ca, în afara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele*”. Inculpatul are așadar dreptul de a-și exercita în mod nelimitat dreptul constituțional.

2. Nu poate fi primită nici critica potrivit căreia dispozițiile art. 361 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură

penală ar contraveni prevederilor art. 6, referitoare la dreptul la un proces echitabil, și celor ale art. 13, referitoare la dreptul la un recurs efectiv, din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În legătură cu aceasta Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 73 din 4 iunie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 255 din 22 octombrie 1996, a statuat că, în sensul practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, conceptul de „proces echitabil” nu implică în mod necesar existența mai multor grade de jurisdicție, a unor căi de atac împotriva hotărârilor judecătorești și nici exercitarea acestor căi de atac de către toate părțile din proces. Pe de altă parte, în art. 2, intitulat „Dreptul la două grade de jurisdicție”, din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea

drepturilor omului și a libertăților fundamentale se prevede la alin. 2 că acest drept poate face obiectul unor excepții în cazul infracțiunilor minore sau când cel interesat a fost judecat în primă instanță de cea mai înaltă jurisdicție.

3. De altminteri, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 361 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală prin Decizia nr. 150 din 27 octombrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 458 din 30 noiembrie 1998. Prin această decizie Curtea a respins excepția de neconstituționalitate ca fiind neîntemeiată, iar soluția adoptată atunci, precum și considerentele pe care se întemeiază își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 361 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Arpad Ferenczi și Maria Kope în Dosarul nr. 600/2000 al Tribunalului Bihor — Secția penală.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 21 septembrie 2000.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Mihai Paul Cotta

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 167

din 26 septembrie 2000

privind excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 166 alin. (3) din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată

Ioan Muraru	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Mariana Trofimescu	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 166 alin. (3) din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată, ridicată de Societatea Comercială „Manpel” — S.A. din Târgu Mureș în Dosarul nr. 7.927/1999 al Judecătoriei Târgu Mureș.

La apelul nominal Societatea Comercială „Manpel” — S.A. din Târgu Mureș este reprezentată de consilier juridic Kinga Nagy, care depune delegație la dosar. Lipsește Inspectoratul Școlar Județean Mureș, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Reprezentantul autorului excepției consideră că textul de lege criticat, consacrand o expropriere pentru cauză de utilitate publică, dacă nu o veritabilă naționalizare, contravine prevederilor constituționale ale art. 41 alin. (2), (3) și (5) și ale art. 135, în măsura în care se referă la societăți

comerciale cu capital integral privat. În final se solicită admiterea excepției de neconstituționalitate invocate.

Reprezentantul Ministerului Public, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale și faptul că în speță nu au intervenit elemente noi care să justifice schimbarea acesteia, solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 7 februarie 2000, pronunțată în Dosarul nr. 7.927/1999, **Judecătoria Târgu Mureș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 166 alin. (3) din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată.** Excepția a fost ridicată de Societatea Comercială „Manpel” — S.A. din Târgu Mureș într-o cauză civilă ce are ca obiect evacuarea acesteia dintr-un imobil din care ocupă o parte, fără titlu.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, așa cum rezultă din „Precizările” depuse la dosar, se susține că textul de lege criticat contravine art. 41 alin. (2), (3) și (5) privind protecția proprietății private, deoarece „consacră o expropriere pentru cauză publică, dacă nu o veritabilă naționalizare”.

Instanța de judecată, exprimându-și opinia, apreciază că excepția de neconstituționalitate a art. 166 alin. (3) din Legea nr. 84/1995, republicată, este întemeiată în raport cu prevederile constituționale ale art. 41 alin. (2) privind protecția proprietății private, precum și ale art. 135 alin. (1) și (2) referitoare la proprietate, în măsura în care se referă la societăți comerciale cu capital integral privat, a căror privatizare s-a făcut în condițiile legii anterioare intrării în vigoare a Legii nr. 84/1995. De asemenea, consideră că, dacă imobilul a intrat legal în proprietatea pârâtei, trecerea în proprietatea publică a statului nu se poate face decât în condițiile art. 41 alin. (3) din Constituție, respectiv numai prin expropriere pentru o cauză de utilitate publică.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Președintele Camerei Deputaților, în punctul său de vedere, apreciază că „dispozițiile art. 166 alin. (3) din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată, sunt constituționale numai în măsura în care ele se aplică împreună cu dispozițiile art. 41 alin. (3) din Constituție“. În acest sens arată că „pot fi reiterate ideile cu valoare de principiu cuprinse în Decizia nr. 121/1996“ prin care Curtea Constituțională a admis în parte excepția de neconstituționalitate, arătând că art. 166 alin. (3) din Legea nr. 84/1995 este constituțional numai în măsura în care reintegrarea fără plată a bazei materiale aferente procesului de instrucție și educație se referă la imobilele din patrimoniul societăților comerciale la care statul deține majoritatea capitalului social, nu și la imobilele ce aparțin societăților comerciale care s-au privatizat în condițiile legii. Se remarcă faptul că art. 166 alin. (3) a suferit unele modificări prin Legea nr. 151/1999 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 36/1997 pentru modificarea și completarea Legii învățământului nr. 84/1995, însă soluția legislativă din forma inițială a textului de lege a fost păstrată.

Guvernul, în punctul său de vedere, ținând seama de jurisprudența Curții Constituționale, concretizată în Decizia nr. 121/1996, rămasă definitivă prin Decizia nr. 64/1997, consideră că dispozițiile părții finale a alin. (3) al art. 166 din Legea nr. 84/1995, republicată, „sunt constituționale în măsura în care statul deține majoritatea capitalului social, întrucât trecerea unor bunuri din proprietatea privată a statului și a unităților sale administrativ-teritoriale în proprietatea publică a acestora se poate face numai în condițiile în care statul și unitățile sale administrativ-teritoriale au în proprietate bunurile pe care le transmit în proprietate publică“.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, raportul întocmit în cauză de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12

și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Excepția de neconstituționalitate privește dispozițiile art. 166 alin. (3) din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată, care au următorul conținut: *„Baza materială aferentă procesului de instruire și de educație, menționată la alin. (2) și realizată din fondurile statului sau din fondurile instituțiilor și întreprinderilor de stat în perioada anterioară datei de 22 decembrie 1989, se reintegrează, fără plată, în patrimoniul Ministerului Educației Naționale, al instituțiilor și unităților de învățământ și de cercetare științifică din sistemul învățământului de stat. Predarea-preluarea se face pe bază de protocol. Justa despăgubire se acordă, după caz, de Guvern. În aceleași condiții se reintegrează fără plată și imobilele care, conform art. 20 alin. (2) din Legea nr. 15/1990, au trecut în patrimoniul unor societăți comerciale, indiferent de statutul capitalului social al acestora. Reintegrarea se face pe bază de protocol de predare-preluare.“*

Autorul excepției consideră că acest text de lege contravine prevederilor constituționale ale art. 41 alin. (2), (3) și (5), potrivit cărora:

„(2) Proprietatea privată este ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetățenii străini și apatrizii nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor.

(3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire. [...]

(5) Despăgubirile prevăzute în alineatele (3) și (4) se stabilesc de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin justiție.“

Curtea Constituțională a supus controlului său dispozițiile art. 166 alin. (3) din Legea nr. 84/1995 în redactarea avută înainte de modificarea și completarea acestei legi prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 36/1997, aprobată prin Legea nr. 151/1999. Prin Decizia nr. 121 din 16 octombrie 1996, rămasă definitivă prin Decizia nr. 64 din 8 aprilie 1997, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 101 din 27 mai 1997, s-a admis în parte excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile art. 166 alin. (3) din Legea nr. 84/1995 „sunt constituționale numai în măsura în care reintegrarea fără plată a bazei materiale aferente procesului de instrucție și educație se referă la imobile din patrimoniul societăților comerciale la care statul deține majoritatea capitalului social, nu și la imobilele aparținând societăților comerciale care s-au privatizat în condițiile legii.“

Sensul acestor decizii este acela că prevederile art. 166 alin. (3) din Legea nr. 84/1995, republicată (articol ce păstrează soluția legislativă din forma sa inițială), nu pot dispune trecerea fără plată în proprietatea publică a statului a unor imobile intrate legal, pe calea privatizării, în proprietate exclusivă a unor persoane juridice de drept privat. O asemenea modalitate de transfer de proprietate se poate face numai în condițiile art. 41 alin. (3) din Constituție.

În consecință, în temeiul alin. (3) al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, potrivit căruia *„Nu pot face obiectul excepției prevederile legale a căror constituționalitate a fost stabilită potrivit art. 145 alin. (1) din Constituție sau prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale“*, coroborat cu alin. (6) al aceluiași articol, excepția de neconstituționalitate a art. 166 alin. (3) din Legea nr. 84/1995, republicată, este inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 166 alin. (3) din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată, ridicată de Societatea Comercială „Manpel” — S.A. din Târgu Mureș în Dosarul nr. 7.927/1999 al Judecătoriei Târgu Mureș.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 26 septembrie 2000.

PREȘEDINTE,
prof. univ. dr. **Ioan Muraru**

Magistrat-asistent,
Doina Suliman

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 177
din 26 septembrie 2000

privind excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii presei nr. 3/1974, republicată

Lucian Mihai — președinte
Kozsokár Gábor — judecător
Ioan Muraru — judecător
Nicolae Popa — judecător
Lucian Stângu — judecător
Florin Bucur Vasilescu — judecător
Romul Petru Vonica — judecător
Mariana Trofimescu — procuror
Doina Suliman — magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii presei nr. 3/1974, republicată, excepție ridicată de Dumitru Tinu și Mihai Diac în Dosarul nr. 5.550/1999 al Tribunalului București — Secția a V-a civilă și de contencios administrativ.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 19 septembrie 2000 și au fost consemnate în încheierea din aceeași dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a amânat pronunțarea la 26 septembrie 2000.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 9 martie 2000, pronunțată în Dosarul nr. 5.550/1999, **Tribunalul București — Secția a V-a civilă și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a Legii presei nr. 3/1974, republicată.** Excepția a fost ridicată de Dumitru Tinu și Mihai Diac, părți într-o cauză civilă care are ca obiect cererea de obligare la repararea daunelor morale cauzate reclamantului Victor Babiuc prin publicarea unor materiale în ziarul „Adevărul”.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că, deoarece Legea nr. 3/1974, republicată, contravine prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3), art. 4 alin. (2), art. 8 alin. (1), art. 16 alin. (1) și ale art. 30 alin. (1) și (3), aceasta nu mai este în vigoare prin efectul art. 150 alin. (1) din Constituție. De asemenea, se consideră că această lege „a fost redactată și adoptată ca o delimitare și disimulare față de Convenția pentru apărarea drepturilor

omului și a libertăților fundamentale”, ceea ce contravine art. 20 din Constituție.

Instanța de judecată, exprimându-și opinia, consideră că excepția este întemeiată în ceea ce privește art. 1 din Legea nr. 3/1974, republicată, care încalcă art. 1 alin. (3) din Constituție, precum și în ceea ce privește art. 2 din lege, care contravine art. 8 alin. (1) din Constituție.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul, în punctul său de vedere, consideră că excepția este neîntemeiată, deoarece Legea nr. 3/1974, republicată, a fost abrogată, cu excepția art. 72–75 și a art. 93, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53/2000 pentru unele măsuri privind soluționarea cererilor referitoare la acordarea de despăgubiri pentru daunele morale, ordonanță care a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 227 din 23 mai 2000.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției ridicate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit în cauză de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile Legii presei nr. 3/1974, republicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 3 din 19 ianuarie 1978.

Autorii excepției susțin că prin conținutul său social-politic această lege contravine prevederilor constituționale

actuale, astfel că trebuie considerată abrogată în temeiul art. 150 alin. (1) din Constituție.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că această critică a rămas fără obiect, deoarece, ulterior sesizării sale, Legea nr. 3/1974, republicată, a fost abrogată, cu excepția art. 72–75 și a art. 93, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53/2000 pentru unele măsuri privind soluționarea cererilor referitoare la acordarea de despăgubiri pentru daunele morale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 227 din 23 mai 2000.

Referitor la dispozițiile art. 72–75, neabrogate, din Legea nr. 3/1974, republicată, dispoziții referitoare la dreptul la replică, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 8 din 31 ianuarie 1996, definitivă ca urmare a Deciziei nr. 55 din 14 mai 1996, ambele publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 129 din 21 iunie 1996, reținând că ele sunt constituționale, cu sublinierea că „dreptul la replică are valoarea unui drept constituțional corelativ celui de liberă exprimare a opiniilor.” Iar în ceea

ce privește art. 93 din aceeași lege, Curtea observă că acesta nu este decât o continuare a prevederilor cuprinse în art. 74 și 75 prin reglementarea sancționării nepublicării sau nedifuzării răspunsului (replicii) comunicat de cei interesați.

Oricum ar fi, prevederile legale rămase în vigoare (art. 72–75 și art. 93) sunt nerelevante pentru soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței judecătorești, al cărei obiect îl constituie obligarea la repararea daunelor morale.

În consecință, în temeiul dispozițiilor alin. (1) al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, conform căroră „Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, de care depinde soluționarea cauzei”, dispoziții coroborate cu cele ale alin. (6) din același articol, rezultă că excepția de neconstituționalitate a devenit inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii presei nr. 3/1974, republicată, excepție ridicată de Dumitru Tinu și Mihai Diac în Dosarul nr. 5.550/1999 al Tribunalului București — Secția a V-a civilă și de contencios administrativ.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 26 septembrie 2000.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Doina Suliman

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 180

din 10 octombrie 2000

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe și a deciziilor nr. 9/1997 și nr. 10/1997 ale Oficiului Român pentru Drepturile de Autor

Ioan Muraru	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Gabriela Dragomirescu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe și a deciziilor nr. 9/1997 și nr. 10/1997 ale Oficiului Român pentru Drepturile de Autor, excepție ridicată de Societatea Comercială „Daewoo Electronics România” — S.R.L. din

București în Dosarul nr. 4.430/1998 al Tribunalului București — Secția a IV-a civilă.

La apelul nominal răspund Societatea Comercială „Daewoo Electronics România” — S.R.L. din București, reprezentată de avocatul Eugen Roșu, și Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România — Asociația pentru Drepturi de Autor, reprezentată de avocatul Mihai Alexandru.

Cauza fiind în stare de judecată, autorul excepției de neconstituționalitate solicită admiterea excepției de neconstituționalitate. Se arată că art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, articole care reglementează remunerația compensatorie pentru copia privată, reprezintă o nouă taxă impusă unei anumite categorii de comercianți și constituie o înăsprire a obligațiilor fiscale pentru aceștia, ceea ce contravine preve-

derilor constituționale ale art. 11, 16, 115, art. 116 alin. (2) și ale art. 138.

Reprezentantul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România — Asociația pentru Drepturi de Autor solicită respingerea excepției de neconstituționalitate. Se arată că remunerația compensatorie pentru copie privată este un drept patrimonial de autor, drept de proprietate aparținând unor persoane private, iar veniturile realizate din colectarea remunerației compensatorii sunt venituri ale unor persoane particulare, venituri ce sunt la rândul lor impozitate. Rezultă că remunerația compensatorie pentru copia privată nu constituie, așa cum susține autorul excepției de neconstituționalitate, o taxă sau o obligație fiscală și nu contravine nici unei prevederi constituționale.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției, arătând că dispozițiile art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 nu sunt contrare textelor din Constituție invocate de autorul excepției ca fiind încălcate. Se apreciază că remunerația compensatorie pentru copia privată, reglementată de prevederile criticate, reprezintă contravaloarea unei prestații pentru activitate creatoare, pusă la dispoziție unor terți, iar nu un impozit sau o taxă fiscală.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 27 ianuarie 2000, pronunțată în Dosarul nr. 4.430/1998, **Tribunalul București — Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe și a deciziilor nr. 9/1997 și nr. 10/1997 ale Oficiului Român pentru Drepturile de Autor**, excepție ridicată de Societatea Comercială „Daewoo Electronics România” — S.R.L. din București într-un litigiu având ca obiect pretenții reprezentând remunerația compensatorie pentru copia privată.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 contravin art. 11, art. 16 alin. (1) și (2), art. 115, 116, art. 134 alin. (1) și alin. (2) lit. a), b) și c) și art. 138 din Constituție. Astfel, se arată că stabilirea „taxei” reglementate de textele criticate contravine obligațiilor asumate de statul român prin Legea nr. 18/1994 pentru ratificarea Convenției dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Coreea pentru evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit și pe capital. Nerespectarea acestei convenții, care face parte din dreptul intern, constituie în opinia autorului excepției o încălcare a prevederilor art. 11 din Constituție, conform căreia statul român se obligă să îndeplinească cu bună-credință obligațiile ce îi revin din tratatele la care este parte. Se consideră că dispozițiile art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 sunt în contradicție cu art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție privind egalitatea în drepturi a cetățenilor, fără privilegii și fără discriminări, prin aceea că se creează „o situație favorabilă societăților mici și celor care nu au sediul în București, care nu vor achita taxa de 5%, urmărirea fiind determinată de un criteriu subiectiv, respectiv mărimea patrimoniului sau sediul acestora, fiind imposibil ca organismul de gestiune colectivă să poată urmări importatorii la nivel național, pentru a le impune tuturor și în mod egal obligația achitării remunerației compensatorii pentru copia privată.” Se mai susține că dispozițiile criticate contravin și art. 138 din Constituție referitor la impozite și taxe, întrucât

„statul român, printr-o lege, obligă o categorie de societăți comerciale denumite generic «importatori și fabricanți» să plătească taxe unei societăți «nonprofit» (constituite din peste 20 de persoane) și își delegă responsabilitățile, ca organe de specialitate ale administrației publice, acestei asociații, pentru ca prin delegare aceasta să efectueze acte care țin de puterea statului, respectiv calcularea, verificarea, urmărirea și încasarea impozitelor la nivel național, încălcându-se principii de drept universal valabile și prevederile art. 115 și 116 din Constituția României”. Se mai susține că prevederile art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 încalcă în mod evident prevederile art. 115 și ale art. 116 alin. (2) din Constituție potrivit cărora „asemenea organisme de specialitate se pot înființa numai în subordinea ministerelor și cu avizul Curții de Conturi, în cazul în care legea le recunoaște această competență”. În ceea ce privește contrarietatea față de prevederile art. 134 alin. (1) și (2) din Constituție referitoare la libertatea comerțului, protecția concurenței loiale și protejarea intereselor naționale în activitatea economică, se consideră că textele criticate creează „o discriminare prin majorarea obligațiilor fiscale în detrimentul marilor societăți comerciale și crearea de facilități prin neurmărirea fiscală a micilor comercianți și a persoanelor fizice, legea creând grave inegalități și o concurență neloială determinată de modul în care a fost organizată aplicarea legii”.

Tribunalul București — Secția a IV-a civilă, exprimându-și opinia, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Președintele Camerei Deputaților, în punctul său de vedere, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se arată că dispozițiile cap. IV din Legea nr. 8/1996 reglementează o serie de drepturi patrimoniale cuvenite persoanelor fizice și persoanelor juridice de drept privat cu titlu de contraprestație pentru activitatea lor creatoare, iar nu impozite și taxe ce constituie venituri ale bugetului public național. În consecință, textele criticate nu contravin prevederilor constituționale invocate.

Guvernul, în punctul său de vedere, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se arată că dispozițiile art. 11, 115, 116 și 138 din Constituție, invocate ca fiind încălcate prin art. 107–112 din Legea nr. 8/1996, nu sunt incidente în cauză. Se consideră că, în temeiul art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată numai cu privire la prevederile art. 107 și 108 din Legea nr. 8/1996, întrucât soluționarea cauzei depinde doar de aceste texte. Cu privire la critica de neconstituționalitate a art. 107 și 108, Guvernul opinează că din conținutul acestor texte rezultă cu claritate că remunerația compensatorie pentru copia privată este un drept patrimonial, consecință firească a dreptului de proprietate intelectuală al titularilor dreptului de autor sau drepturilor conexe. Se mai arată că această remunerație nu se încadrează în categoria impozitelor, ci constituie o redevență echitabilă ce se plătește titularilor drepturilor de autor sau drepturilor conexe.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților prezente și concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, prevederi care au următorul conținut:

— Art. 107: „(1) Autorii operelor înregistrate sonor sau audiovizual, pe orice fel de suporturi, au dreptul, împreună cu editorii și producătorii operelor respective și cu artiștii interpreți sau executanți ale căror execuții sunt fixate pe aceste suporturi, la o remunerație compensatorie pentru copia privată efectuată în condițiile art. 34 alin. (2) din prezenta lege.

(2) Remunerația prevăzută la alin. (1) va fi plătită de fabricanții sau importatorii de suporturi utilizabile pentru reproducerea operelor și de către fabricanții sau importatorii de aparate ce permit reproducerea acestora. Remunerația se va plăti în momentul punerii în circulație pe teritoriul național a acestor suporturi și aparate și va reprezenta 5% din prețul de vânzare al suporturilor și aparatelor fabricate în țară, respectiv 5 % din valoarea înscrisă în documentele organelor vamale pentru suporturile și aparatele importate.

(3) Remunerația prevăzută la alin. (1) se repartizează, prin intermediul organismelor de gestiune colectivă a drepturilor de autor, între autori, artiști interpreți sau executanți, editori și producători, după cum urmează:

a) în cazul operelor înregistrate sonor pe suporturi 40% din remunerație revine, în părți negociabile, autorilor și editorilor operelor înregistrate, iar restul de 60 % revine, în părți egale, artiștilor interpreți sau executanți, pe de o parte, și producătorilor de înregistrări sonore, pe de altă parte;

b) în cazul operelor înregistrate audiovizual pe suporturi remunerația se împarte în mod egal între autori, artiști interpreți sau executanți și producători.

(4) Colectarea sumelor datorate în temeiul alin. (1) se va face de către un singur organism de gestiune colectivă pentru un domeniu, desemnat de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor. Procedura repartizării acestor sume între beneficiari se va stabili printr-un protocol negociat între aceștia.

(5) Organismele de gestiune colectivă care colectează sumele datorate în temeiul alin. (1) au dreptul să solicite de la fabricanți și importatori informații privind situația vânzării și, respectiv, a importurilor de suporturi și aparate și să controleze exactitatea acestora.

(6) Dreptul prevăzut la alin. (1) nu poate face obiectul unei renunțări din partea autorilor și a artiștilor interpreți sau executanți.“;

— Art. 108: „Remunerația prevăzută la art. 107 nu se plătește în cazul în care suporturile audio sau video neînregistrate, fabricate în țară sau importate, se comercializează en gros către producătorii de înregistrări sonore și audiovizuale sau către organismele de radiodifuziune și televiziune, pentru propriile emisiuni.“;

— Art. 109: „(1) Autorii și editorii de opere fixate pe un suport grafic sau analog au dreptul la o remunerație compensatorie pentru copia privată efectuată în condițiile art. 34 din prezenta lege.

(2) Remunerația prevăzută la alin. (1) va fi plătită de fabricanții sau importatorii de aparate ce permit reproducerea operelor fixate pe suport grafic sau analog. Remunerația se va plăti în momentul punerii în circulație pe teritoriul național a acestor aparate și va reprezenta 5% din prețul de vânzare al aparatelor fabricate în țară, respectiv 5% din valoarea înscrisă în documentele vamale pentru aparatele importate.

(3) Remunerația prevăzută la alin. (1) se repartizează prin intermediul organismelor de gestiune colectivă a dreptului de autor, în mod egal, între autor și editor.

(4) Colectarea sumelor datorate în temeiul alin. (1) se face de către un singur organism de gestiune colectivă pentru fiecare domeniu, desemnat de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor. Procedura repartizării acestor sume între beneficiari se va stabili printr-un protocol negociat între aceștia.“;

— Art. 110: „Dispozițiile art. 107 și 109 nu se aplică importului de suporturi și aparate destinate reproducerii, efectuat de o persoană, fără scop comercial.“;

— Art. 111: „Difuzarea exemplarelor unei prestații artistice sau ale unei înregistrări sonore, ulterioară primei lor difuzări, nu mai necesită autorizarea titularului drepturilor conexe decât pentru închiriere și pentru import.“;

— Art. 112: „Dispozițiile art. 33, 34 și 38 se aplică, prin analogie, artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de înregistrări sonore.“

Excepția de neconstituționalitate are, de asemenea, ca obiect prevederile deciziilor nr. 9/1997 și nr. 10/1997 privind desemnarea Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România — Asociația pentru Drepturi de Autor „UCMR — ADA“ și desemnarea Societății Autorilor Români din Audiovizual — Societății pentru Drepturi de Autor în Cinematografie și Audiovizual ca organisme unice de colectare a remunerației compensatorii pentru copia privată unică în domeniul înregistrărilor sonore și, respectiv, în domeniul audiovizual, ambele decizii fiind publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 138 din 1 iulie 1997.

Critica de neconstituționalitate constă în aceea că dispozițiile art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe și ale deciziilor nr. 9/1997 și nr. 10/1997 ale Oficiului Român pentru Drepturile de Autor încalcă în mod evident prevederile constituționale ale art. 11, art. 16 alin. (1) și (2), art. 115, art. 116 alin. (2), art. 134 alin. (1) și alin. (2) lit. a), b) și c) și ale art. 138, prin aceea că aplicarea „în mod anarhic“ a legii conduce la apariția concurenței neloiale și „tulbură grav echilibrul și stabilitatea economiei naționale, precum și credibilitatea angajamentelor internaționale asumate de România“.

Textele constituționale care se consideră că sunt încălcate prin reglementările criticate prevăd:

— Art. 11: „(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatelor ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.“;

— Art. 16: „(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.“;

— Art. 115: „(1) Ministerele se organizează numai în subordinea Guvernului.

(2) Alte organe de specialitate se pot organiza în subordinea Guvernului ori a ministerelor sau ca autorități administrative autonome.“

— Art. 116 alin. (2): „Guvernul și ministerele, cu avizul Curții de Conturi, pot înființa organe de specialitate, în subordinea lor, numai dacă legea le recunoaște această competență.“;

— Art. 134 alin. (1) și alin. (2) lit. a)–c): „(1) *Economia României este economie de piață.*

(2) *Statul trebuie să asigure:*

a) *libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție;*

b) *protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;*

c) *stimularea cercetării științifice naționale.*“;

— Art. 138: „(1) *Impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat se stabilesc numai prin lege.*

(2) *Impozitele și taxele locale se stabilesc de consiliile locale sau județene, în limitele și în condițiile legii.*“

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională constată următoarele:

I. Textele de lege criticate ca neconstituționale reglementează remunerația compensatorie pentru copia privată, remunerație ce se plătește de fabricanții sau importatorii de suporturi utilizabile pentru reproducerea operelor și de către fabricanții și importatorii de aparate ce permit reproducerea acestora. Remunerația reprezintă 5% din prețul de vânzare al suporturilor și aparatelor fabricate în țară, respectiv 5% din valoarea înscrisă în documentele organelor vamale pentru suporturile și aparatele importate.

Această remunerație compensatorie pentru copia privată este un drept patrimonial rezultând din dreptul de proprietate intelectuală al titularilor dreptului de autor sau al drepturilor conexe, iar nu, așa cum susține autorul excepției de neconstituționalitate, o taxă impusă unei anumite categorii de comercianți și care reprezintă o înnăsprire a obligațiilor fiscale. Art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 reglementează o remunerație echitabilă, sub forma unei taxe, aplicată asupra prețului de vânzare al suporturilor și aparatelor fabricate în țară, respectiv asupra valorii înscrise în documentele organelor vamale pentru suporturile și aparatele importate. Caracterul echitabil al remunerației compensatorii rezultă din faptul că aceasta are valoarea unei contraprestații pentru activitatea creatoare a unor persoane fizice sau juridice de drept privat, activitate pusă în slujba unor terți, care în acest fel pot să apară în calitate de debitori.

Așa fiind, Curtea Constituțională nu poate primi critica potrivit căreia prevederile art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 sunt în contradicție cu dispozițiile art. 11 din Constituție referitoare la obligația statului român de a-și îndeplini cu bună-credință obligațiile ce îi revin din tratatele la care este parte, și anume prin încălcarea dispozițiilor art. 2 pct. 4 din Convenția dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Coreea pentru evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit și capital, ratificată de Parlamentul României prin Legea nr. 18/1994. Dispozițiile convenției menționate se aplică numai impozitelor și taxelor prevăzute de aceasta, pe când remunerația compensatorie pentru copia privată nu face parte din categoria impozitelor și taxelor. Sub acest aspect Curtea va respinge excepția de neconstituționalitate.

Pentru aceleași considerente urmează să fie respinsă și critica referitoare la încălcarea prevederilor art. 138 din Constituție privind „Impozite, taxe”, deoarece, așa cum s-a arătat, remunerația reglementată de art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 nu reprezintă taxă sau impozit.

Curtea Constituțională nu poate reține nici susținerile privind încălcarea prin textele criticate a prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, prevederi care, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, „asigură egalitatea în drepturi a cetățenilor, în fața legilor fiscale în cazul

de față, fără privilegiu și fără discriminări”, și nici pe cele referitoare la încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 134 alin. (1) și alin. (2) lit. a), b) și c) privind libertatea comerțului, protecția concurenței loiale și protejarea intereselor naționale în activitatea economică. Se susține că aceste dispoziții stabilesc „o discriminare prin majorarea obligațiilor fiscale în detrimentul marilor societăți comerciale și crearea de facilități prin neurmărirea fiscală a micilor comercianți și a persoanelor fizice, legea creând grave inegalități și o concurență neloială determinată de modul în care a fost organizată aplicarea legii”.

În realitate, din redactarea prevederilor legale care fac obiectul excepției nu rezultă o diferențiere de tratament între fabricanți și importatori, în raport cu mărimea patrimoniului acestora, iar faptul că societățile mai mici pot fi mai greu urmărite pentru plata remunerației compensatorii pentru copia privată constituie, așa cum de altfel afirmă și autorul excepției, o problemă de aplicare a legii. Acest din urmă aspect nu intră însă în competența de soluționare a Curții Constituționale, care, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, republicată, „[...] nu se poate pronunța asupra modului de interpretare și aplicare a legii, ci numai asupra înțelesului său contrar Constituției”.

Curtea Constituțională urmează să respingă și critica privind încălcarea prevederilor art. 115 și ale art. 116 alin. (1) și (2) din Constituție, texte referitoare la faptul că ministerele se organizează numai în subordinea Guvernului, precum și la competența Guvernului și a ministerelor de a înființa, în temeiul legii, în subordinea lor, cu avizul Curții de Conturi, organe de specialitate. Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că aceste dispoziții constituționale nu au fost respectate, întrucât Oficiul Român pentru Drepturile de Autor a fost înființat fără avizul Curții de Conturi.

Prevederile art. 115 și ale art. 116 alin. (1) din Constituție nu sunt incidente în cauză, iar în ceea ce privește dispozițiile alin. (2) al aceluiași articol, sub aspectul necesității avizului Curții de Conturi, Curtea Constituțională reține că Oficiul Român pentru Drepturile de Autor a luat ființă în baza Legii nr. 8/1996 și, în consecință, nu este necesar acest aviz. Cerința avizului Curții de Conturi, prevăzut la art. 116 alin. (2) din Constituție, trebuie îndeplinită în cazul înființării organelor de specialitate în subordinea Guvernului și a ministerelor, dacă legea le recunoaște această competență.

II. Excepția de neconstituționalitate privește și deciziile nr. 9/1997 și nr. 10/1997 ale Oficiului Român pentru Drepturile de Autor, decizii criticate pentru motive identice celor formulate în susținerea neconstituționalității prevederilor art. 107–112 din Legea nr. 8/1996.

Potrivit art. 144 lit. c) din Constituție Curtea Constituțională „hotărăște asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea legilor și a ordonanțelor”. În același sens sunt și prevederile art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, conform cărora „Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, de care depinde soluționarea cauzei”. Față de aceste prevederi constituționale și legale excepția de neconstituționalitate a deciziilor nr. 9/1997 și nr. 10/1997 ale Oficiului Român pentru Drepturile de Autor urmează să fie respinsă, Curtea Constituțională nefiind competentă să se pronunțe.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 107–112 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, excepție ridicată de Societatea Comercială „Daewoo Electronics România” — S.R.L. din București în Dosarul nr. 4.430/1998 al Tribunalului București — Secția a IV-a civilă.

2. Respinge, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a deciziilor nr. 9/1997 și nr. 10/1997 ale Oficiului Român pentru Drepturile de Autor, excepție ridicată de același autor și în același dosar.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 10 octombrie 2000.

PREȘEDINTE,

prof. univ. dr. **Ioan Muraru**

Magistrat-asistent,

Gabriela Dragomirescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 196

din 12 octombrie 2000

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385³ alin. 2 teza întâi, raportate la art. 363 alin. 3 teza a doua a primei fraze, coroborate cu prevederile art. 310 alin. 2 teza întâi din Codul de procedură penală

Ioan Muraru	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Cristina Radu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a art. 385³ alin. 2 teza întâi, raportate la art. 363 alin. 3 teza a doua a primei fraze, coroborate cu prevederile art. 310 alin. 2 teza întâi din Codul de procedură penală, excepție ridicată de către Iustinian Minculescu în Dosarul nr. 535/2000 al Tribunalului Argeș — Secția penală.

La apelul nominal răspunde avocatul Gheorghe Ionescu, pentru Iustinian Minculescu, lipsind Florian Tucă, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, avocatul autorului excepției solicită admiterea excepției de neconstituționalitate, susținând că textele criticate încalcă dispozițiile constituționale ale art. 16 alin. (1) referitoare la egalitatea în drepturi a cetățenilor în fața legii și ale art. 24 privind garantarea dreptului la apărare. Se arată că părțile care a fost prezentă la dezbateri, însă din cauza amânării pronunțării nu a mai fost prezentă la pronunțare, ar trebui să i se comunice o copie de pe dispozitivul hotărârii, termenul de exercitare a căilor de atac curgând astfel de la comunicare, sau ar trebui citată la pronunțarea hotărârii.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției, cu motivarea că necitarea părților la pronunțare și curgerea termenului de exercitare a căilor de atac de la pronunțare, în situația amânării pronunțării, nu încalcă prin-

cipiul egalității în drepturi a cetățenilor în fața legii și nu restrâng dreptul la apărare.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, observă următoarele:

Prin Încheierea din 22 mai 2000, pronunțată în Dosarul nr. 535/2000, **Tribunalul Argeș — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a art. 385³ alin. 2 teza întâi, raportate la art. 363 alin. 3 teza a doua a primei fraze, coroborate cu prevederile art. 310 alin. 2 teza întâi din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Iustinian Minculescu, recurent-inculpat în recursul declarat împotriva Sentinței penale nr. 77 din 16 februarie 2000 a Judecătoriei Curtea de Argeș.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că textele criticate sunt contrare prevederilor art. 16 alin. (1) și ale art. 24 din Constituție. În opinia autorului excepției, părțile pentru care pronunțarea hotărârii s-a amânat, fără culpa lor, și care nu au fost citate la termenul fixat pentru pronunțare sunt supuse unui tratament juridic diferențiat, discriminatoriu, față de părțile care au putut afla rezultatul deliberării în aceeași zi în care a avut loc dezbaterii. Pe de altă parte, se arată în continuare, nici o dispoziție legală nu obligă instanțele de judecată să facă apelul și să menționeze prezența părților la pronunțare. În susținerea îngerării exercițiului dreptului la apărare se precizează că partea lipsă la pronunțare, „neputând afla în timp util rezultatul judecății, nu poate exercita în termen legal calea de atac a apelului sau a recursului, în acest fel hotărâri judecătorești poate nelegale și netemeinice rămân definitive, cu consecințele de rigoare“.

Tribunalul Argeș — Secția penală, exprimându-și opinia, în conformitate cu dispozițiile art. 23 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, republicată, apreciază că normele procedurale criticate nu contravin dispozițiilor art. 16 alin. (1) și

celor ale art. 24 din Constituție, întrucât dispozițiile art. 310 alin. 1 din Codul de procedură penală, potrivit cărora hotărârea se pronunță în ședință publică, sunt de natură să garanteze respectarea drepturilor procesuale și constituționale ale tuturor părților în procesul penal. Nici dispoziția privind necitarea părților la pronunțare — arată instanța — nu poate fi privită ca fiind neconstituțională, deoarece partea căreia i s-a amânat pronunțarea află acest lucru în aceeași zi, cu ocazia pronunțării în ședință publică a celorlalte hotărâri, iar necomunicarea copieii de pe dispozitiv nu contravine dispozițiilor art. 360 din Codul de procedură penală, care indică expres persoanele cărora li se comunică hotărârea.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul, în punctul său de vedere, apreciază că textele legale atacate sunt constituționale; la pronunțare părțile nu sunt citate datorită anunțării în ședință publică, la încheierea dezbaterilor, a amânărilor și a datei pronunțării, astfel încât părțile sunt considerate că au luat termen în cunoștință. În plus, indiferent dacă au fost sau nu prezente la dezbateri, părțile au acces liber la dosar și la registrele instanței privitoare la activitatea de judecată, putând lua cunoștință de faza în care se află dosarul. Este necesar, se arată în continuare, a fi făcută distincție între dreptul constituțional la apărare și dreptul de exercitare a căilor de atac. În acest sens se apreciază că dispozițiile art. 385³ alin. 2 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 363 alin. 3 teza a doua a primei fraze, sunt în strânsă legătură cu art. 128 din Constituție, și nu cu art. 24. Dispozițiile constituționale ale art. 128 fac „trimitere la lege în ceea ce privește exercitarea căilor de atac”.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit în cauză de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie următoarele dispoziții din Codul de procedură penală:

— Art. 385³ alin. 2 teza întâi: „*Dispozițiile art. 363—365 privind data de la care curge termenul, [...] căii de atac se aplică în mod corespunzător.*”;

— Art. 363 alin. 3 teza a doua a primei fraze: „*Pentru partea care a fost prezentă la dezbateri sau la pronunțare, termenul curge de la pronunțare.*”;

— Art. 310 alin. 2 teza întâi: „*La pronunțarea hotărârii părțile nu se citează.*”.

Normele constituționale invocate de autorul excepției ca fiind încălcate sunt următoarele:

— Art. 16 alin. (1): „*Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*”;

— Art. 24 alin. (1): „*Dreptul la apărare este garantat.*”.

Analizând critica de neconstituționalitate, Curtea observă că autorul excepției are în vedere ipoteza în care una din-

tre părțile procesului penal este prezentă la dezbateri, dar lipsește la pronunțarea hotărârii, amânată la alt termen, ulterior zilei în care a avut loc dezbateri, termen pentru care nu mai este citată. Susține că, într-o asemenea situație, partea respectivă suferă un tratament juridic inegal, dezavantajos, în comparație cu partea căreia hotărârea i s-a dat în ziua dezbaterii și a fost prezentă la pronunțare, întrucât în ambele situații termenul de apel sau de recurs curge de la pronunțare. Sub un alt aspect, partea necitată și absentă la termenul de pronunțare amânat nu poate afla în timp util soluția dată în cauză pentru a exercita căile legale de atac, fiindu-i astfel îngădit exercițiul dreptului la apărare.

Examinând textele de lege criticate, Curtea nu poate reține încălcarea principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, înscris la *art. 16 alin. (1)* din Constituție. Ambele categorii de părți ale procesului penal pot exercita căile legale de atac în același termen și în aceleași condiții. Așadar nu tratamentul juridic este diferit, ci situația concretă în care se află părțile: una, fiind prezentă la pronunțare, află de îndată rezultatul deliberării, iar cealaltă, fiind lipsă la pronunțare, trebuie să depună diligențe suplimentare pentru cunoașterea soluției și, poate, va avea mai puțin timp la dispoziție pentru a se hotărî dacă declară sau nu apel ori recurs, după caz.

Curtea constată că aceste deosebiri ale situațiilor în care se află diferite părți din proces, prezente sau lipsă la pronunțarea hotărârii, nu impun instituirea unui tratament juridic diferențiat. Partea prezentă la dezbateri nu se mai citează la pronunțare, întrucât ea, în mod real, poate afla data la care se va face pronunțarea. Potrivit dispozițiilor art. 306 din Codul de procedură penală hotărârea se pronunță de îndată după încheierea dezbaterilor, deliberarea și pronunțarea putând fi amânate pentru motive temeinice cel mult 15 zile. Este la libera opțiune a fiecărei părți dacă așteaptă sau nu până la terminarea ședinței de judecată și a deliberării, pentru a afla imediat rezultatul. Amânarea deliberării și a pronunțării se dispune printr-o încheiere care este tot o hotărâre, ce se pronunță în ședință publică, în condițiile prevăzute la art. 310 alin. 1 din Codul de procedură penală, fiecare dintre părțile prezente la dezbateri putând lua la cunoștință termenul la care se va pronunța hotărârea de rezolvare pe fond a cauzei.

Curtea nu poate reține, ca fiind întemeiate, nici susținerile autorului excepției, în sensul că dispozițiile legale criticate îngăduiesc exercițiul dreptului la apărare de către părțile procesului penal și că încalcă astfel prevederile *art. 24 alin. (1)* din Constituție. Exercitarea căilor de atac de către toate părțile procesului, ca parte componentă a dreptului la apărare, este prevăzută ca un act procesual în art. 128 din Constituție, potrivit căruia „*Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii.*” De asemenea, conform prevederilor art. 125 alin. (3) din Constituție „*Competența și procedura de judecată sunt stabilite de lege.*”.

Legea procesual penală, prin reglementarea condițiilor de exercitare a căilor de atac, inclusiv a termenelor și a momentului de la care acestea încep să curgă, nu restrânge pentru nici o parte exercițiul dreptului la apărare și nici al celui de declarare a apelului sau a recursului. Sub acest aspect Curtea constată că toate părțile procesului penal au asigurată, în mod efectiv, posibilitatea de a cunoaște termenul la care se face deliberarea și pronunțarea hotărârii. Partea care, indiferent din ce motive, nu este prezentă la pronunțare dispune de numeroase posibilități de informare pentru a afla rezultatul deliberării în timp util în vederea exercitării căilor de atac, dacă o

consideră necesară. În cazul în care, din motive obiective, independente de voința și de culpa sa, nu a putut participa la dezbateri sau la pronunțare ori nu a putut exercita căile de atac în termen legal, drepturile părții respective sunt apărate prin dispozițiile art. 364 alin. 1 din Codul de procedură penală, potrivit cărora „Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut

în termen, dacă instanța de apel consideră că întârzierea a fost determinată de o cauză temeinică de împiedicare, iar cererea de apel a fost făcută în cel mult 10 zile de la începerea executării pedepsei sau a despăgubirilor civile“. Această reglementare, potrivit dispozițiilor art. 385³ alin. 2 din Codul de procedură penală, se aplică în mod corespunzător și în cazul recursului.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin (2) din Constituție, al art. 1—3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c), precum și al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385³ alin. 2 teza întâi, raportate la art. 363 alin. 3, teza a doua a primei fraze, coroborate cu prevederile art. 310 alin. 2 teza întâi din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Iustinian Minculescu în Dosarul nr. 535/2000 al Tribunalului Argeș—Secția penală.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 12 octombrie 2000.

PREȘEDINTE,
prof. univ. dr. **Ioan Muraru**

Magistrat-asistent,
Cristina Radu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2—4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 2511.1—12.1/ROL Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și nr. 5069427282 Trezoreria sector 5, București (alocat numai persoanelor juridice bugetare).

Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București,
șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, telefon 411.58.33.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78,
E-mail: ramomrk@bx.logicnet.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro